

CELULOSAS IGUAIS QUE A DE PONTEVEDRA

A instalación das plantas hipoteca a política forestal para os vindeiros trinta anos.

RAMON VARELA

Un dos puntos básicos que animaron aos membros da Comisión Promotora da Iniciativa Lexislativa Popular (I.L.P.) a presentar na Proposición de Lei no Parlamento galego foi a ameaza en Galiza de dúas novas Celulosas, conscientes do impacto ambiental que poderían producir e da incidencia e repercusión graves que conlevan na política forestal.

Se durante moitos anos vimos insistindo na necesidade do traslado da fábrica de Celulosa de Lourizán, agora dous novos proxectos, tecnoloxicamente similares ao mencionado -fabricación de pasta con sulfato tipo Kraft-, buscan asentamento na nosa nación da man da transnacional alemá Fedmühle e dun consorcio de 28 empresas do Estado (encontrando-se detrás, nalgún caso, a transnacional KIO). A súa intención é fabricar a pasta de papel a partir da madeira de eucalipto e ampliar a extensión hoxe existente en Galiza desta árbore (aproximadamente están ocupadas 120.000 has. por esta especie) a un ritmo de 15.000 has/ano e durante un período de varios anos, chegando xa as empresas subsidiarias a contratar terras con particulares para tal fin e cun prazo de 30 anos de usufruto.

Ninguén dubida que con estes proxectos o monocultivo forestal do piñeiro dos anos 40 e posteriores deixará paso agora ao monocultivo do eucalipto, e todo polos intereses económicos dos monopólios madeireiros e transnacionais. Como a Proposición de Lei aposta pola diversificación forestal, guiada non só pola análise da realidade galega senón seguindo criterios de Organismos internacionais de recoñecida solvencia (FAO, UNESCO,...), non cabe dúbida que ambas alternativas se enfrentan frontalmente. A proposición no seu art. 9º.3 di:

"A diversidade de especies, sexa cal sexa o criterio prioritario do uso do monte, deberá ser atendido pola administración forestal como un factor determinante".

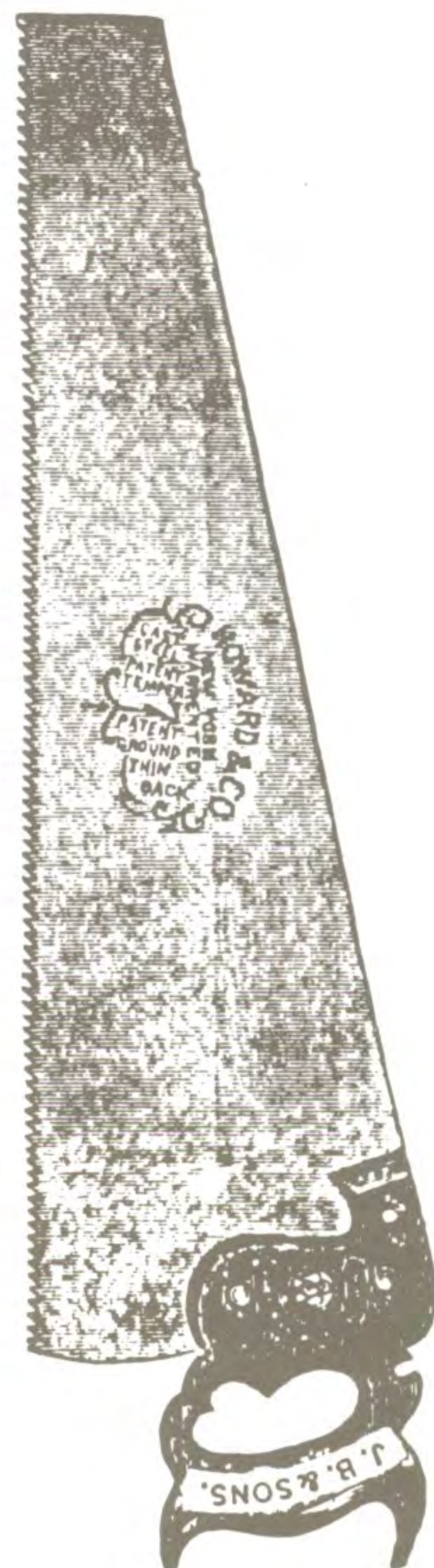
Indubidabelmente a política forestal dos próximos 30 anos está en xogo. De instalar-se as Celulosas

en Fazouro (ou As Pontes) e Ferrol como pretenden, as transnacionais económica e politicamente marcarán as liñas forestais a seguir en Galiza; antes foi o piñeiro, agora o eucalipto, despois quen sabe: tamarindos, sequoias...? Pola contra, se a I.L.P. vai adiante, será o pobo galego quen, a través dos seus representantes no Parlamento e co marco da presente Lei, planifique e ordene o medio ambiente, en función da nosa realidade e ben social.

Non podemos esquecer que Galiza está hoxe a exportar practicamente toda a pasta de papel que se fabrica en Lourizán, por falta dunha fábrica que transforme a pasta en papel. Permitir instalar novas Celulosas no país é dunha irresponsabilidade moi grave (si de feito teñen tanto interese por vir a crear postos de traballo en Galiza, que instalen outro tipo de industria, unha fábrica de papel non de pasta ou mesmo unha planta de reciclaxe de papel usado). Neste sentido, a Proposición no art. 13.1 di expresamente:

"Impulsarase a creación de industrias derivadas da reciclaxe do papel e cartón usado, no obxectivo de que nos próximos 10 anos arredor do 80% do papel e cartón usado sexa reutilizado. De non haber iniciativa para isto, crearase unha empresa con capital público para tal fin".

Feldmühle e Cepafesa, empresas impulsoras dos proxectos de Celulosas en Galiza, saben ben que o proceso de fabricación de pasta é o máis contaminante e o que menos postos de traballo dá, mentres que a fabricación de papel (que tan só está contemplado para o 20 ó 50% da pasta que sairá das súas fábricas en Galiza respectivamente) dá aproximadamente 5 veces máis postos de traballo e, ademais, produce moita menos contaminación. A súa intención é clara, facer que funcionen as fábricas alemáns, nun caso, con pasta de papel fabricada en Galiza, e o mesmo pasa con Cepafesa que pretende que se exporte a Cataluña ou outras partes materia prima só semi-elaborada.

A CONTAMINACION

Están a xustificar-se sempre aducindo que van gastar 20.000 millóns de pesetas, ou cantidades similares, en medidas anti-contaminación, cando este é só un dos problemas, aínda que, por suposto, nada despreziábel. Exemplifiquemos co caso da Celulosa de Feldmühle:

-Volume da água residual:

50.500.000 litros/día, dos que 48.000.000 corresponden á planta de celulosa e tan só 2.500.000 á fabricación de papel.

- Sólidos en suspensión:

6.400 qg/día, corresponden máis do 95% do total á fabrica de celulosa.

-Demanda biolóxica de osíxeno (DBO5):

2.000 qg/día, correspondendo aproximadamente o 97% do total á fabricación de pasta de papel.

-Demanda Química de osíxeno (DQO):

36.000 qg/día, correspondendo aproximadamente o 98% do total á planta de pasta.

-Cloro orgánico total (TOC1):

1.200 qg/día.

-pH: 5 - 8.

-Temperatura da água de vertido: 35-40° C.

nicas, ao bisulfito, etc...

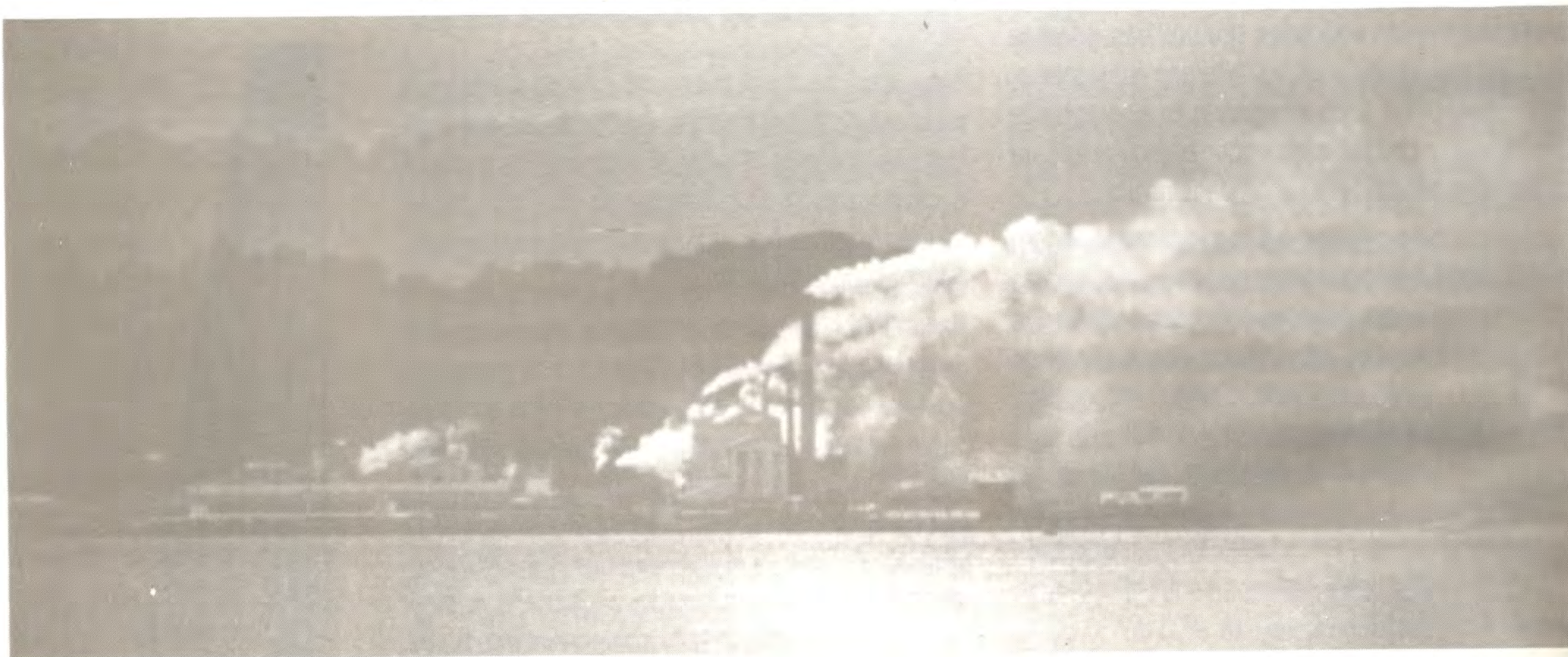
O consumo de água na fábrica de celulosa é moi superior ao que poden consumir as cidades de Lugo e Ourense xuntas, água que, ademais, ten unha importante carga contaminante (segundo información da propia empresa) debido a:

-**Lignina da madeira**, responsábel da coloración escura do vertido, con repercusión no plancton e ecosistema en xeral.

- **Matéria orgánica** que, cando se descompón, fai que os microorganismos consuman o osíxeno disolto na água; a DBO5, de 31 mg/l. é demasiado alta, e mesmo noutros países, como Suíza, só consinten 25 mg/l en 24 horas, e no Reino Unido os valores utilizados xeralmente son de 20 mg/l.

- **Materia en suspensión**, que tiña que eliminar-se do efluente antes de que este chegara ao río, ría ou mar, vai ser da orde de 8 qg/tn, cando a OCDE estimaba, para 1980, o vertido de 6 qg/tn en Estados Unidos, 2-5 qg/tn en Bélxica, sendo os valores indicativos do Organismo de Protección do Meio Ambiente de USA, para branqueado e crudo de Kraft, de 4,5 qg/tn.

- Ademais temos **perdas de sulfato sódico**, calculadas en 20-50 qg/tn; **perdas de mercurio** directa ou indirectamente, através da sosa cáustica que uti-

A vista destes dados, podemos observar que a contaminación que procede da planta de papel é mínima comparada coa de pasta. Por algo en Alemaña as Celulosas que fabrican pasta ao sulfato tipo Kraft están prohibidas, entanto que se consinte a instalación doutras menos contaminantes, mecá-

lizan e que contén 20 mg. de mercurio por qg; **gases sulfurosos** disoltos na água, e a mesma **temperatura do vertido** que altera os ciclos de vida dos seres acuáticos, afectando ao metabolismo, reprodución, comportamento e, incluso, á mesma vida das especies.

Aparte encontramos a contaminación atmosférica, dado que, apesar das medidas anti-contaminación que instalarán, se vai emitir á atmosfera da orde de 2 qg de xofre por tonelada de pasta fabricada, o que representa 500.000 qg/ano; este xofre vai ser co-responsábel das chúvias ácidas e da deposición seca que perxudican a plantas e animais, corrosio-nan os metais e materiais de construción, afectan á saúde humana...En Estados Unidos o máximo permitido de emisión de xofre é de 0.15 qg/tn de pasta fabricada, aquí é 13 veces mais.

Sen analizar outros aspectos da contaminación ambiental, podemos dicir que as Celulosas son indústrias que consumen un alto volume de água, electricidade e madeira, cun gran desperdicio de enerxía e materia prima. Así, para producir 250.000 tn de pasta precisan-se 750.000 metros cúbicos de madeira e a água utilizada na factoria vai saír esaxeradamente quente, de 35 a 40°C, cando a água receptora terá aproximadamente unha temperatura de 13-18°C.

A Proposición de Lei ao respeito da política industrial no art. 14º di:

"O Goberno Galego debe avaliar as consecuencias que a implantación que unha determinada industria conleva...", e na Disposición Adicional Primera sinala: "O Goberno Galego non autorizará a instalación de indústrias de transformación da materia prima da madeira, se a súa instalación conculca o disposto na presente Lei, mentres os procesos de conservación, recuperación e millora enumerados non estén en marcha e permitan un desenvolvemento equilibrado dos nosos montes e unha adecuada diversificación industrial dos procesos de transformación derivados do bosque."

A INDUSTRIALIZACION

Ao mesmo tempo, noutros artigos referidos á política industrial sinala-se a necesidade de apoiar e incentivar a pequena e mediana empresa da transformación da madeira, recuperando a industria do móbel de calidade, artesanía, etc., así como incentivar outras indústrias que aproveiten outros recursos do monte. Tamén se arbitrarán liñas de axuda para renovación tecnolóxica dos aserradeiros, fomentando a súa agrupación por comarcas, co fin de crear servizos comúns, como secadeiros, etc...

Apoiar a I.L.P. para a Defensa do Patrimonio Forestal é apoiar tamén unha industrialización racional,

baseada na realidade galega e en función dos nosos intereses, capaz de crear postos de traballo e valor engadido, ao tempo que non destraga o medio ambiente nen pon en perigo a nosa saúde. Moitas veces, baixo unha falsa e rechamente carauta de progreso, acocha-se unha clara faciana de intereses monopolistas que, coa súa práctica habitual de rapiña, non lle importa en absoluto a desfeita que pode provocar no medio ambiente, aínda que os custos sociais sexan moi altos e difíciles de reparar, cando non imposíbel nalguns casos.

Apoiar a I.L.P. é apostar polo equilibrio entre a produción, a conservación e usos recreativos do monte, é apostar pola industria de reciclado e uso racional dos recursos limitados, é arredar o despilfarro enerxético e material para substituí-lo polo aproveitamento e reciclaxe (copiando da natureza que non xera desperdicios), evitando, á súa vez, a tala abusiva do bosque.

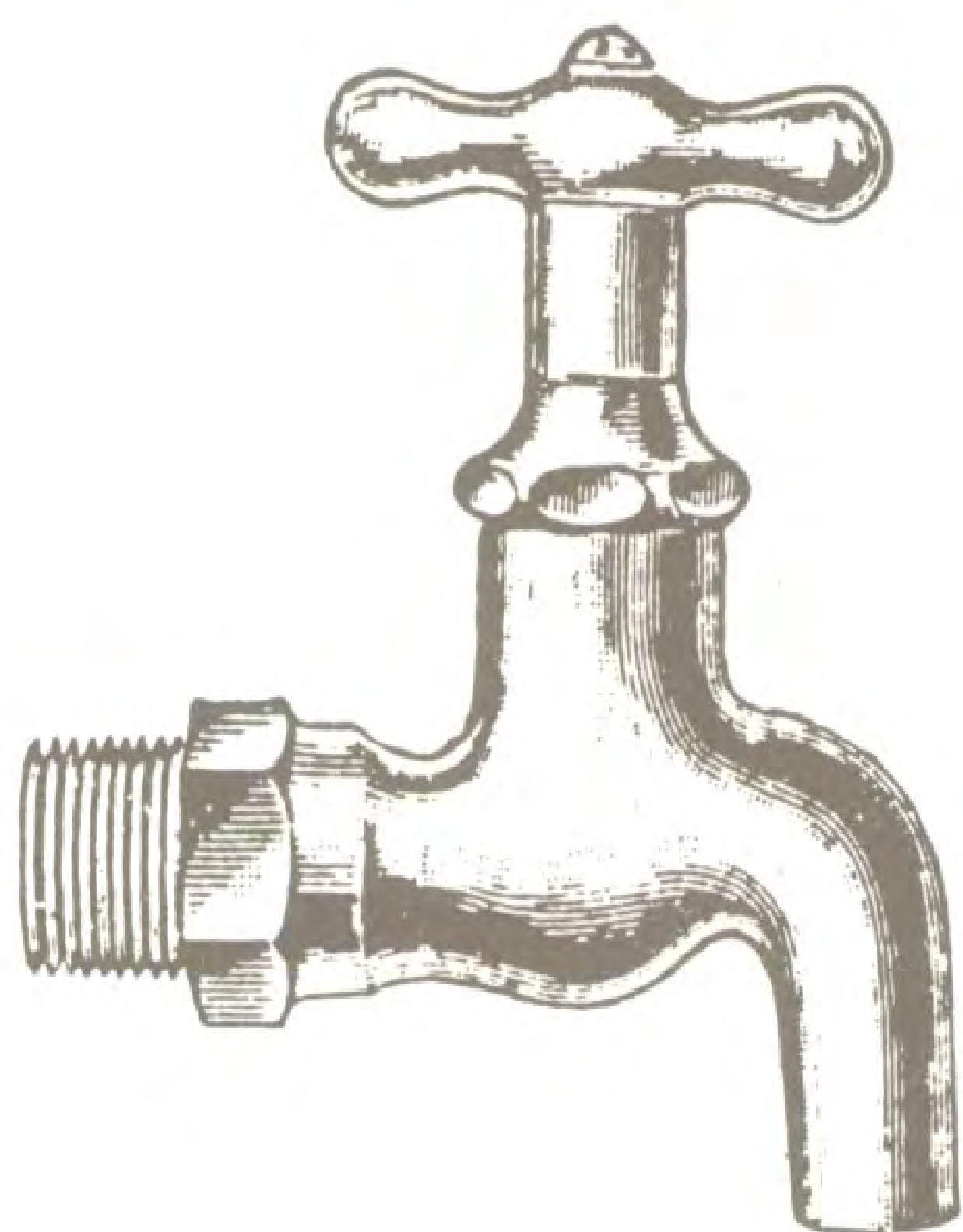
Da nosa firma depende en primeiro lugar, xa que se precisan 15.000 para que se debata no Parlamento a Lei proposta, e dos grupos políticos presentes en Fonseca en segundo lugar, xa que eles serán os que van votar a aprobación ou non da Lei. Aí saberemos, sen dúbida, quen defende uns intereses e quen defende os outros, nós só temos que observar e sacar as conclusións.

A LEI DE ÁGUAS, A PROTECCION PISCICOLA E AS CELULOSAS

O 31 de Agosto de 1.988, un Real Decreto aproba o Regulamento da Administración Pública de Água e da Planificación Hidrolóxica que desenvolve os títulos II e III da Lei de Águas. Neste Regulamento,

no Anexo nº 3. especifica-se a calidade esixíbel as águas continentais, cando requiran protección ou millora para seren aptas para a vida dos peixes, e así encontramos que:

TEMPERATURA		FELDMÜLHE (CELULOSA)
a) Nas águas, nas que viven ou poderían vivir peixes como o salmón, troita,... etc, a temperatura média águas abaixo do vertido (no límite da zona de mistura) non deberá superar a temperatura natural en mais de 1.5°C. Este vertido non deberá ter como consecuencia que a temperatura na zona situada águas abaixo do ponto de vertido térmico supere os 21,5°C.	b) Nas águas, nas que viven ou poderían vivir os peixes pertencentes aos ciprínidos e outras similares como perca e lúcio, ademais de anguias, a temperatura média águas abaixo do vertido non deberá superar a temperatura natural en 3°C e non deberá ter na zona situada águas abaixo mais de 28°C.	Temperatura da água de vertido entre 35 e 40°C nun volume de 50.000l. INFRINXIRA A NORMATIVA VIXENTE
2. SOLIDOS EN SUSPENSION		
a) En águas salmonícolas: máximo de 25 mg/l	b) En águas ciprínícolas: Máximo de 25 mg/l.	126,7 mg/l. INFRINXIRA A NORMATIVA VIXENTE
3. DBO5. DEMANDA BIOLOXICA DE OSIXENO		
a) Máximo de 3 mg/l.	b) Máximo de 6 mg/l.	39,6 mg/l. INFRINXIRA A NORMATIVA VIXENTE
4. Ph.		
a) En aguas salmonícolas: pH de 6 a 9.	b) En águas ciprínícolas:pH de 6 a 9.	5 - 8 INFRINXIRA A NORMATIVA VIXENTE

No Anexo 4º do mesmo Regulamento e para calidade esixíbel das águas, cando requiran protección ou millora para cria de moluscos, os niveis de calidade esixido non poderán ser “menos estritos” que os seguintes:

1. Temperatura

A diferença de temperatura provocada por un vertido non deberá, nas águas para cria de moluscos afectados polo mencionado vertido, superar en mais de 2°C a temperatura medida nas águas non afectadas.

2. Sólidos en suspensión

O aumento de contido de materias en suspensión provocado por un vertido non deberá, nas águas

para cria de moluscos afectados polo mencionado vertido, ser superior en mais de 30%, ao que se mida en águas non afectadas.

3. Osíxeno disolto (% de saturación):

Maior ou igual ao 70% do valor medio.

4. pH:

Entre 7 e 9

A vista dos dados, as Celulosas son incompatíbeis coa riqueza piscícola dos sistemas fluviais, sobrepasando decenas ou centenares de veces as normas de calidade esixidas nas normativas vixentes. As Celulosas interfiren, ao mesmo tempo, nos cultivos mariños, apesar dos “modernos sistemas anti-contaminación”.